

PREZENTACJA OZNACZENIA CMENTARZA ŻYDOWSKIEGO W SEROCKU

Posted on 13 września 2023

12 września w Serocku odbył się Marsz Pamięci Serockich Żydów. Mieszkańcy i liczni goście uczestniczyli w uroczystościach z okazji zakończenia prac rewitalizacyjnych cmentarza żydowskiego połączonego z prezentacją oznaczenia cmentarza pamiątkową tablicą w ramach programu "Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej".

Z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Instytut Dziedzictwa realizuje program [„Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej”](#). Jego głównym zadaniem jest identyfikacja i upamiętnienie cmentarzy żydowskich – materialnych śladów społeczności żydowskiej na ziemiach polskich. Jednym z działań programu jest oznakowywanie zidentyfikowanych cmentarzy.

12 września w Serocku, w województwie mazowieckim, odbyły się uroczystości upamiętniające serockich żydów. Okazją były uroczystości związane z zakończeniem prac rewitalizacyjnych miejscowego cmentarza żydowskiego, którym towarzyszyła prezentacja symbolicznego oznakowania cmentarza specjalną tablicą informacyjną.

Wydarzenie rozpoczęło się od spotkania na rynku przy tablicy upamiętniającej 80. rocznicę wypędzenia ludności żydowskiej przez Niemców 5 grudnia 1939 roku, która została odsłonięta w 2019 roku. Następnie uczestnicy przeszli na teren cmentarza w Marszu Pamięci Serockich Żydów.

W uroczystości udział wzięli potomkowie serockiej społeczności żydowskiej: Silvio Gutkowski z żoną Hildą Gutkowską, Nachman Margilis i Tamar Marglit, w towarzystwie sr. Sławomira Jakubczaka oraz jego córki dr Aleksandry Jakubczak-Gabay. Poszczególne instytucje reprezentowali: Artur Borkowski, burmistrz Miasta Serocka; Marek Bąbolski, zastępca burmistrza Miasta Serocka; Dariusz Rosinski, przewodniczący Rady Gminy i Miasta Serocka; Mirosław Pakuła, reprezentujący serocką Izbę Pamięci; Witold Wrzosiński, członek zarządu Gminy Żydowskiej Wyznaniowej w Warszawie, a jednocześnie dyrektor Cmentarza Żydowskiego przy ul. Okopowej w Warszawie; Edward Odomer przedstawiciel zarządu Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce; Michał Laszczkowski, dyrektor Narodowego Instytutu Konserwacji Zabytków; Halina Postek, przedstawicielka dyrektora Muzeum Getta Warszawskiego; Narodowy Instytut Dziedzictwa reprezentowała dr Anna Czerwińska-Walczak, zastępca dyrektora Instytutu. W uroczystościach uczestniczyli także regionaliści oraz delegacje serockich szkół.

Na cmentarzu, przedstawiono historię serockiej społeczności żydowskiej, historię cmentarza oraz etapy jego porządkowania. Podczas uroczystości prezentacji oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku w imieniu Sekretarza Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalnego Konserwatora Zabytków, dr. Jarosława Sellina, list do zebranych odczytała zastępca dyrektora NID, dr Anna Czerwińska-Walczak.

Urząd Miasta i Gminy w Serocku, wykorzystując własne środki finansowe, zrealizował imponujące prace porządkowe i konserwatorskie. Ten wyjątkowy wysiłek pozwolił na wzorcowe przywrócenie oraz prezentację oryginalnych macew, które zostały zrabowane przez niemieckich okupantów i wykorzystane w latach 40. do prac budowlanych.

W trakcie uroczystości, żydowscy goście podzielili się swoimi wspomnieniami o dawnym Serocku. Wyrazili również wdzięczność za upamiętnienie cmentarza, który przez wiele lat pozostawał zapomniany. Oznaczenie cmentarza pamiątkową tablicą jest owocem współpracy między Miastem Serock a Narodowym Instytutem Dziedzictwa, który prowadzi program oznakowania cmentarzy żydowskich.

To wyjątkowe wydarzenie nie tylko przywróciło cmentarz żydowski w Serocku do jego pierwotnego stanu, ale także umożliwiło ocalenie ważnego fragmentu historii oraz umocnienie więzi między współczesnymi mieszkańcami miasta a dziedzictwem żydowskim.

Program "Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej"

Program „[Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej](#)” jest realizowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, od 2017 roku. Jego głównym zadaniem jest identyfikacja i upamiętnienie cmentarzy żydowskich – materialnych śladów społeczności żydowskiej na ziemiach polskich.

We współpracy z Wojewódzkimi Konserwatorami Zabytków, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Związkiem Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP, Żydowskim Instytutem Historycznym oraz Fundacją Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, NID opracował program weryfikacji terenowej cmentarzy żydowskich, na podstawie którego wykonywana jest szczegółowa inwentaryzacja na terenie całej Polski. Wspólnie wypracowano także procedurę oznakowania cmentarzy. Powstał znak graficzny przygotowany na potrzeby Programu – tablica w formie macewy z inskrypcją w języku polskim i hebrajskim. Na tablicy jest umieszczony kod QR odsyłający do szerszych opisów cmentarzy na portalu [zabytek.pl](#), gdzie znajduje się informacja na temat danego cmentarza oraz społeczności żydowskiej, która zamieszkiwała ten teren. Informacje są dostępne w trzech językach – polskim, angielskim i hebrajskim.

W ramach programu „[Oznakowanie cmentarzy żydowskich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej](#)”, pracownicy Instytutu prowadzą badania, których celem jest odnalezienie miejsc, w których znajdowały się cmentarze, ich inwentaryzacja oraz stworzenie ich historycznych opisów. Dotychczas podczas wizji terenowych i ogólnych kwerend potwierdzano lokalizację ponad 1160 cmentarzy. Specjaliści NID oszacowali stan zachowania obiektów, określili czytelność historycznych granic oraz istnienie elementów upamiętniających.

Od lewej: Dariusz Rosiński, przewodniczący Rady Gminy i Miasta Serocka, dr Anna Czerwińska-Walczak, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Artur Borkowski, Burmistrz Serocka, Marsz Pamięci Serockich Żydów, fot. NID/P. Kobek

Od lewej: Maciej Rymkiewicz, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Marek Bąbolski, zastępca Burmistrza Serocka, dr Anna Czerwińska-Walczak, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Dariusz Rosiński, przewodniczący Rady Gminy i Miasta Serocka, Marsz Pamięci Serockich Żydów, fot. NID/P. Kobek

dr Anna Czerwińska-Walczak, zastępca dyrektora NID, Prezentacja oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku, fot. NID/P. Kobek

Silvio Gutkowski, potomek serockiej rodziny żydowskiej, Prezentacja oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku, fot. NID/P. Kobek

Prezentacja oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku, fot. NID/P. Kobek

Prezentacja oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku, fot. NID/P. Kobek

Prezentacja oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku, fot. NID/P. Kobek

Prezentacja oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku, fot. NID/P. Kobek

Prezentacja oznaczenia cmentarza żydowskiego w Serocku, fot. NID/P. Kobek